

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 277

Parasjat Jitro

20 Sjewat 5769
13/14 februari 2008

OVERVERZICHT PARASJAT JITRO

Wanneer Jitro, de schoonvader van Mosjé, hoort van al de wonderen die voor *Bnei Jisraël* verricht zijn, komt hij met de vrouw van Mosjé en zijn beide zonen, waarmee de familie in de woestijn weer verenigd is. Jitro is zo onder de indruk van alle bijzonderheden die Mosjé hem vertelt over de uittocht uit Egypte, dat hij besluit tot het Jodendom toe te treden. Wanneer hij ziet dat Mosjé de enige rechterlijke autoriteit voor heel het volk is, suggereert Jitro dat er onderrechtters worden aangesteld, die de kleine zaken zullen behandelen, zodat Mosjé alleen aan de grote zaken aandacht hoeft te geven. Mosjé accepteert het advies. De *Bnei Jisraël* komen aan bij de Berg Sinai, waar Hasjem hen de Tora aanbiedt. Nadat zij die bereid zijn te accepteren, geeft Hasjem Mosjé de opdracht dat het volk zich drie dagen moet voorbereiden. Op de derde dag, te midden van donder en bliksem, klinkt de stem van Hasjem op uit de met rook omhulde berg en Hij spreekt tot het Joodse volk en geeft het de Tien Geboden:

1. Ik ben Hasjem.
2. Dien geen afgoden.
3. Spreek de Naam van Hasjem niet nodeloos uit.
4. Neem de Sjabbat in acht.
5. Eer je vader en je moeder.
6. Moord niet.
7. Pleeg geen echtbreuk.
8. Steel niet.
9. Wees geen valse getuige.
10. Begeer niet wat van een ander is.

Na de eerste twee geboden te hebben ontvangen, is het Joodse Volk overweldigd door de G-ddelijke ervaring, en het vraagt Mosjé dat hij de woorden van Hasjem aan hen overbrengt. Hasjem geeft Mosjé opdracht het Joodse Volk te waarschuwen voor hun verantwoordelijkheid om getrouw te zijn aan die Ene G-d die tegen hen gesproken heeft.

*Met toestemming vertaald uit Torah Weekly van Ohr Somayach in Jerusalem, Israel
©1998 Ohr Somayach International - All rights reserved.*

Hoogtepunten van Haftara Parasjat Jitro (Jesjahoe 6:1-13, 7:1-6, 9:5-6)

Het visioen van Jesjahoe van Hasjem op Zijn troon

Jesjahoe's profetie begint met de *Ma'asee Merkawa*, het visioen van de Hemelse Wagen (die ook door *Jechezkel* werd waargenomen). Jesjahoe heeft ook een visioen van Hasjem op Zijn Hemelse Troon, omgeven door engelen. De engelen reciteren het bekende „*Kadosj, kadosj, kadosj, Hasjem Tsewa'ot melo chol haärets*” [Heilig, heilig, heilig is Hasjem Tsewa'ot, Zijn Glorie vult heel de wereld]. De deurposten van het *Beit HaMikdasj* schudden van het lawaai en de Tempel werd gevuld met rook. Dan zegt Jesjahoe: „Ik ben het niet waard om deze dingen te aanschouwen, want ik ben een man van onreine lippen, die leeft tussen mensen met onreine lippen.” Wat Jesjahoe bedoelde, was: „Ik ben deze opdracht niet waardig want ik heb *lasjon hara* gesproken [geroddeld] en het Volk Israël heeft *lasjon hara* gesproken.” Het visioen van G-ds troon werd om drie redenen aan Jesjahoe getoond. Eén daarvan was om Jesjahoe's geest te openen, zodat het ontvankelijk zou zijn voor de oneindige heiligheid van Hasjem. Een andere reden waarom Hasjem wilde dat Jesjahoe zou zien hoe de Troon der Heerlijkheid uit het *Beit HaMikdasj* zou worden weggenomen, was om een symbolische schaduw vooruit te werpen van de ballingschap die het Joodse volk te wachten zou staan. Een engel raakt vervolgens Jesjahoe's lippen aan met een gloeiend kooltje dat hij van het altaar heeft genomen en „verwijdert” daarmee de zonde van de *lasjon hara* van zijn lippen. Dan hoort Jesjahoe de stem van Hasjem: „Wie zal Ik zenden en wie zal voor ons uit gaan?” Jesjahoe antwoordt: „Zend mij.” Dan geeft Hasjem Jesjahoe instructies om een boodschap over te brengen aan Koning Achaz van Jehoeda. Hem wordt verteld dat vijanden zullen trachten tegen hem in opstand te komen, maar zij zullen geen succes hebben. De Haftara eindigt met de geboorte van de rechtvaardige Koning Chezkiahoe, die de potentie had om de *masjiach* te zijn en die het volk van Israël had kunnen verenigen om *tesjoeva* te doen en om de messiaanse periode in te luiden.

Het verband met de parasja: In de parasja neemt het Volk Israël de Openbaring van Hasjem op Sinai waar, in de Haftara heeft de Profeet een visioen van Hasjem op Zijn Troon.

SJEMOT / EXODUS – HOOFDDTUK 18

☞ Jitro adviseert Mosjé om rechters aan te stellen ☜

18. ¹³De volgende dag hield Mosjé zitting om recht te spreken over het volk en het volk stond bij Mosjé van de ochtend tot de avond.

De volgende dag – Het was op de dag na Jom Kippoer, zo leren wij in Sifrei. En wat betekent „de volgende dag”? De dag nadat hij van de berg was afgedaald. En men kan niet anders zeggen dan dat het de dag na Jom Kippoer was, want voordat de wet gegeven was, kon Mosjé niet zeggen: „Ik maak de wetten bekend” [zie vs. 16] en nadat de wet gegeven was, hield Mosjé geen rechtzitting tot Jom Kippoer, want op 17 Tammoez daalde hij af [nadat hij veertig dagen op de berg had doorgebracht, vanaf de dag waarop de wet gegeven werd] en toen brak hij de Stenen Tabletten. De volgende ochtend vroeg ging hij weer omhoog de berg op en bleef daar tachtig dagen, tot Jom Kippoer. En deze afdeling is niet in chronologische volgorde geschreven, maar de hier besproken gebeurtenis vond plaats in het tweede jaar [na de Uittocht, op 11 Tisjrie, want met Rosj Hasjana op 1 Tisjrie was het tweede jaar begonnen]. En ook volgens diegenen die zeggen [in traktaat Zevachiem 116a] dat Jitro vóór de wetgeving kwam [en dat „de volgende dag” de dag na zijn aankomst was], werd hij pas in het tweede jaar naar zijn land teruggezonden; immers, hier [in vs. 29] wordt gezegd: „Mosjé stuurde zijn schoonvader weg” en er staat geschreven [in Bamidbar 10:29 en 31] dat Mosjé tegen Jitro zei: „Wij trekken op naar de plaats... verlaat ons toch niet” en volgens Bamidbar 10:11 vond dat plaats in het tweede jaar. En wanneer wij verklaren dat Jitro gekomen was en weer werd weggestuurd vóór de wetgeving, waar staat dan geschreven dat hij weer terugkwam in het tweede jaar? [Dus hij werd pas in het tweede jaar weggestuurd.] En wanneer u wil zeggen dat daar in Bamidbar niet Jitro genoemd wordt maar Chovav en dat dit de zoon was van Jitro, [dan zeggen wij]: Chovav is dezelfde als Jitro, want er staat geschreven [in Sjoftiem 4:11]: „Van de zonen van Chovav, de schoonvader van Mosjé” (*Rasji*). *Ramban* is het niet eens met *Rasji* dat „de volgende dag” hier de dag na Jom Kippoer zou zijn, en zijn meningsverschil met *Rasji* is gebaseerd op het feit dat *Ramban* meent dat alles in Tora wel degelijk in chronologische volgorde staat, en niet, zoals *Rasji* beweert, dat er geen chronologische volgorde in Tora zou zijn. Volgens *Ramban* was „de volgende dag” de dag na het brengen van de offers en het feestmaal, waarover in het vorige vers sprake was. En hij vervolgt: De Geleerden in Mechilta, die beweren dat „de volgende dag” de dag na Jom Kippoer was, bedoelden dat hier helemaal niet, want hier wordt Jom Kippoer helemaal niet genoemd. Want hoe konden zij [Jitro, Mosjé en Aharon, enz.] de vorige dag een feestmaal eten, als dat Jom Kippoer was? En het eerste jaar, voordat zij daartoe waren geboden, hielden zij geen Jom Kippoer in de woestijn. Het kan ook niet de dag na Jom Kippoer van het tweede jaar zijn, want Jitro keerde terug naar Midjan toen het volk verder trok, hetgeen plaats vond op de 20e Ijar [volgens Bamidbar 10:11, 29, 30]. Echter, deze episode vond plaats enige tijd na Jom Kippoer, maar niet de dag na Jom Kippoer.

Baäl Toeriem schrijft dat *Mechilta* bedoelt dat Mosjé zijn rechtzitting hield de dag nadat Jitro zijn zoenoffers had gebracht. Oorspronkelijk stond er *Jom Hakappara*, [de dag van de zoenoffers], maar door een overschrijffout werd dat veranderd in *Jim Hakippoeriem*, en zo werd het sedert dien steeds weer overgeschreven. Dus het hele hoofdstuk staat inderdaad in chronologische volgorde. Jitro kwam kort na de oorlog tegen Amalek. Nadat hij tot het Jodendom was toegetreden, hield Mosjé in rechtzitting voor het volk en onderwees hij hen Tora – dat wil zeggen, het heel rechtstelsel, hoofdzakelijk burgerlijk recht tussen de mensen onderling – dat in Mara gegeven was.

Ook *Rasjbam* verklaart dat zelfs al kwam Jitro voordat Tora gegeven werd, de Israëlieten reeds financiële wetten hadden van vóór die tijd en die wetten waren hen volgens de Rabbijnen in Maar gegeven. Echter, *Rasjbam* meent dat Jitro kwam nadat Tora gegeven was.

Hield Mosjé zitting om recht te spreken – Over het gemengde volk [de niet-Joden die waren meegetrokken], dat zijn aandeel in de buit op de Egyptenaren opeiste (*Midrasj Lekach Tov*).

Hield Mosjé zitting... en het volk stond – [Lett.: Mosjé zat.] Hij zat als een koning en zij allen stonden. Dit was voor Jitro moeilijk te accepteren, dat Mosjé de eer van Israël geringschatte en hij gaf hem daarover een vermaning, want er staat geschreven [vs. 14]: „Waarom zit u alleen, terwijl zij allemaal staan?” (*Rasji*).

Ibn Ezra legt uit dat er niets verkeers aan is als een rechter zit en de rechtspartijen staan, zoals er geschreven staat [Dewariem 19:17]: „En beide mannen, die de onenigheid hebben, staan voor de rechter.” De klacht van Jitro was dat Mosjé alleen zat, met niemand die hem hielp. Ook *Rasjbam* verklaart dat Mosjé van de ochtend tot de avond zat, omdat niemand hem hielp.

Van de ochtend tot de avond – Is het mogelijk dit zo te zeggen [dat Mosjé zo van de ochtend tot de avond bezig was]? Echter, iedere rechter die naar waarheid een juiste uitspraak doet, zelfs [al duurt die rechtzitting] maar één uur, dan rekent de Schrift dat, alsof hij de hele dag met Tora bezig was, alsof hij een partner van Hasjem was geworden bij het scheppingswerk, waar gezegd wordt: „Het was avond, enz.” (*Rasji*).

¹⁴Toen Mosjé’s schoonvader zag wat hij voor het volk deed, zei hij: „Wat is dit, dat je doet met het volk? Waarom zit je alleen, terwijl heel het volk bij je staat van de ochtend tot de avond?”

Waarom zit je alleen – Waarom houdt jij je alleen bezig met aangelegenheden van de gemeenschap? (*Sforno*).

En waarom dwing je zo de mensen de hele dag te laten staan (*Rasjbam*).

¹⁵Mosjé antwoordde zijn schoonvader: „Omdat het volk bij mij komt om G-d te raadplegen.

15. **Om G-d te raadplegen** – Zoals Onkelos vertaalt: Om lering te vragen uit de mond van de Almachtige (*Rasji*). **Omdat het volk bij mij komt om G-d te raadplegen** – [Lett.: Om G-d te zoeken.] Mosjé antwoordde zijn schoonvader: „Zij moeten een groot deel van de dag bij mij staan, omdat zij voor vele dingen komen. Ten eerste willen zij G-d raadplegen, dat wil zeggen dat zij willen bidden voor hun zieken en dat zij te horen krijgen waar zij hun veloren voorwerpen kunnen terugvinden. Dit is de betekenis van „G-d zoeken.” En voorts spreek ik recht over hen, wanneer zij een juridisch geschil hebben en bij mij komen om mij daarover te laten rechtspreken. En ten derde leer ik hen Tora, zoals er geschreven staat [in het volgende vers]: „En dan maak ik de wetten van G-d en Zijn Tora bekend.”

Om G-d te raadplegen – De vorsten en leiders van het volk die komen met problemen betreffende de gemeenschap, moeten bij mij komen, want zij moeten zich legeen overeenkomstig de instructies van Hasjem (*Sforno*). [Volgens *sforno*hiel Mosjé zich met drie zaken bezig: openbare aangelegenheden, meningsverschillen tussen de leiders betreffende gemeenschapsaangelegenheden en het onderwijzen van Tora.]

¹⁶Als ze een rechtzaak hebben, dan komt hij voor mij en dan spreek ik recht tussen de één en de ander, en dan maak ik de wetten van G-d en Zijn Tora bekend.”

Als ze een zaak hebben, dan komt hij bij mij – De eiser komt bij mij (*Rasji*).

¹⁷Hierop zei de schoonvader van Mosjé tegen hem: „Dat wat je doet is niet goed.

Hierop zie de schoonvader van Mosjé – Bij wijze van eer noemt de Schrift hem de schoonvader van de koning (*Rasji*).

¹⁸Je zult volkomen uitgeput raken, zowel jij als het de mensen bij jou, want dit is te zwaar voor jou, dit kun je niet alleen doen.

Volkomen uitgeput – Zoals de vertaling hiervan door *Onkelos* luidt en het is een uitdrukking voor ‘verdorren’.

Je zult ineens storten (*Ibn Ezra*).

Je zult verward raken (*Rasjbam*).

Zowel jij als – [Lett.: „Ook jij”.] Het woordje ‘ook’ dient hier om iets toe te voegen, namelijk Aharon en Choer en de zeventig oudsten. **Want dit is te zwaar voor jou** – Het is zwaarder dan jij kunt dragen (*Rasji*).

De mensen bij jou – De leden van je rechtbank (*Sforno*).

¹⁹Luister nu naar mij. Ik wil je raad geven en moge G-d met je zijn: vertegenwoordig jij het volk tegenover G-d, doordat jij hun zaken aan G-d voorlegt.

Ik wil je raad geven en moge G-d met je zijn – Jitro zei als het ware tegen Mosjé: ga de Almachtige raadplegen over wat ik je voorstel (*Rasji*).

De woorden „en moge G-d met je zijn” betekenen: luister naar mijn woorden, dan zal G-d je helpen om mijn woorden een succesvol tot uiting te brengen. Maar nergens uit blijkt dat Mosjé dit inderdaad deed (*Ibn Ezra*).

Vertegenwoordig jij het volk tegenover G-d – Afgezant en tolk tussen hen en de Alomtegenwoordige, die Hem rechtsuitspraken vraagt (*Rasji*).

Tegenover G-d – Dit betekent: voor G-d [als een tussenpersoon tussen G-d en het volk]. Je moet voor G-d staan innaam van het volk en tot Hem bidden (*Ramban*).

Hun zaken – Hun ruzies (*Rasji*).

²⁰Je moet hen waarschuwen over de wetten en de Tora-voorschriften en maak hen bekend met de weg die zij moeten gaan en de dingen die zij moeten doen.

Waarschuw hen over de wetten – Waarschuw hen voor de straffen op overtreding van de Toravoorschriften en leer hen die. En deze waarschuwing was belangrijk omdat Mosjé jhen nu niet meer zelf Tora zou onderwijzen. Verder is het bekend [d.w.z. het spreekt voor zichzelf] dat Mosjé ook vóór het advies van Jitro assistentie had van functionarissen die de mensen, tegen wie een klacht was ingediend, voor hem geleidden en die ervoor zorgden dat zijn vonnissen werden uitgevoerd. Echter Mosjé vergrootte hun aantal samen met de nieuw aan te stellen rechters en daarom staat er geschreven [in Dewariem 1:15]: „En hij nam de stamhoofden... en stelde hen aan als leiders over duizenden, leiders over honderden, enz.” Maar dit was geen onderdeel van Jitro’s advies, en daarom wordt dat hier niet vermeld (*Ramban*).

²¹En jij moet onder heel het volk uitzien naar capabele mannen, die G-d vrezen, betrouwbare mannen, die winstbejag haten en over hen moet je leiders over duizenden, leiders over honderden, leiders over vijftigallen en leiders over tientallen.

En jij moet uitzien – Geïnspireerd door de Heilige Geest (*Rasji*).

Jij moet ze zelf uitzoeken en ze niet door het volk laten uitkiezen, want het volk heeft geen G-ddelijke inspiratie (*Malbiem*).

Echter, in deze drie onderwerpen, (openbare aangelegenheden, geschillen tussen leiders en het onderwijzen van Tora) moet jijzelf betrokken blijven en niemand anders kan dat doen. Maar voor wat betreft beslissingen over privé-aangelegenheden kunnen de leiders over duizenden, over honderden, enz. rechtspreken. Wanneer er vier niveaus zijn van rechtbanken, de een boven de ander, dan kan de lagere rechtbank eerst beslissen en dan kan tegen de uitspraak beroep aangezekend worden bij de hogere rechtbank en zo nodig nog eens een niveau hoger en nog hoger. Op die manier zullen er minder mensen bij jou komen voor een rechtsbeslissing (*Sforno*).

Capabele mannen – Rijke mannen, die geen vleierij nodig hebben en die geen onderscheid maken (*Rasji*).

Capabele mannen – [Hebreeuws: *Chajil* – lett.: sterk.] Mannen die geschikt zijn om een groot volk te leiden [d.w.z., mannen die sterk genoeg zijn om een grote menigte te leiden]. Want het woord wordt altijd alleen maar gebruikt in verband met militaire legers. Hier wordt ermee bedoeld: wijze mannen, efficiënt en eerlijk. En in verband met oorlogvoering worden er dappere mannen mee bedoeld. Wanneer Mosjé mensen uitzoekt vanuit heel Israël, wordt niet vermeld dat hij mannen met dergelijke kwaliteiten uitzocht, maar „vanuit heel Israël” betekent dat hij de beste van heel Israël uitzocht en die bezitten allemaal deze goede eigenschappen (*Ramban*).

Betrouwbare mannen – [Lett.: Mannen van waarheid.] Mannen die men kan vertrouwen, die waardig zijn dat men zich op hun woorden verlaat, want daardoor zal naar hun woorden geluisterd worden. **Die winstbejag haten** – Die bij de rechtzaak hun vermogen haten, in overeenstemming met wat wij zeggen [Bava Batra 58b]: „Iedere rechter, die tot betaling van zijn schuld alleen via een rechtzaak gedwongen kan worden, [en zijn schuld niet uit eigen beweging betaalt] is geen rechter [want hij heeft zijn eigen geld meer lief dan het recht]. **Leiders over duizenden** – Dat waren 600 leiders over 600.000 mensen. **Leiders over honderden** – Dit waren er 6.000. **Leiders over vijftigtallen** – 12.000. **Leiders over tientallen** – 60.000 (*Rasji*).

²²Zij zullen te allen tijde rechtspreken over het volk. Zo zal het zijn: elke grote zaak zullen zij aan jou voorleggen, maar iedere kleine zaak zullen zij [zelf] berechten. Maak het voor jezelf lichter, doordat zij met jou mee dragen.

Zij zullen rechtspreken – Zij moeten rechtspreken, gebiedendewijs. **Maak het voor jezelf lichter** – Maak de zaak voor jezelf makkelijker (*Rasji*).

Zij zullen te allen tijde rechtspreken – Jetro bedoelt dat als er veel rechters zijn, de mensen altijd met hun grieven bij een rechter terecht kunnen en dat hij dan altijd tijd voor hen heeft, terwijl dat nu niet kan, omdat je daar geen tijd voor hebt. En daarom zullen velen onrecht lijden, omdat zij hun grief niet aan jou kunnen voorleggen. En dat is de betekenis van wat Jitro zei [in het volgende vers]: „Dan zal ook dit volk in vrede naar zijn plaats komen” [Zij zullen tevreden zijn.] Een andere verklaring: Onze Geleerden zeggen [in traktaat Sanhedrin 34b] dat „te allen tijd” betekent dat financiële geschillen te allen tijd berecht mogen worden, zelfs 's avonds of 's nachts (*Ramban*).

Doordat zij met jou meedragen – Nadat zij van jou de Tora geleerd hebben, kunnen zij dat verder aan anderen onderwijzen (*Sforno*).

²³Wanneer je deze zaak zo doet, en G-d het je gebiedt, dan zul je het kunnen volhouden en dan zal ook dit hele volk in vrede naar zijn plaats komen.

En G-d het je gebiedt, dan zul je het kunnen volhouden – Raadpleeg de Almachtige [over dit voorstel] en wanneer hij [erin toestemt en] je het gebiedt dit te doen, dan zul je het kunnen volhouden, maar indien hij het je zal beletten, dan zul je het niet kunnen volhouden. **En ook heel dit volk** – Aharon, Nadav en Aviehoe en de zeventig oudsten, die zich nu bij jou gevoegd hebben [en die anders ook uitgeput zouden raken] (*Rasji*).

Dan zal ook dit volk in vrede naar zijn plaats komen – Nadat de wet in zoveel rechtbanken is uitgelegd en verklaard, zal iedere rechtspartij weten dat de beslissing juist is en dan zal hij die niet meer betwisten, zoals onze Geleerden zeggen [in *Eroevien* 54b]: „Wanneer iemand de rechtbank verlaat, die hem zijn jas heeft afgenomen, laat hem dan zingend zijn weg vervolgen” (*Sforno*).

²⁴Mosjé luisterde naar zijn schoonvader en deed alles wat hij gezegd had. ²⁵Mosjé koos zich van geheel Israël capabele mannen uit en stelde hen aan als hoofden over het volk: leiders over duizenden, leiders over honderden, leiders over vijftigtallen en leiders over tientallen.

Mosjé koos zich capabele mannen uit – Nadat hij niet de mannen kon vinden die alle kwaliteiten had, die Jitro genoemd had, koos hij capabele mannen uit, die goed thuis waren in de wetten en vaardig waren om de waarhuie in een geschil te onderscheiden en om daar ene definitief oordeel over uit te spreken. Deze werden uitgekozen boven diegenen die G-dsvrezend waren, maar die niet capabel waren, zoals onze Geleerden zeggen: „elfs als een Torageleerdewraakzuchtig is en kwaadaardig is als een slang, gordel hem dan om je lendenen; maar een vrome *am haärets* (iemand die niets weet), woon niet in zijn omgeving” (*Sforno*).

²⁶En zij spraken te allen tijde recht over het volk. Iedere moeilijke zaak legden zij aan Mosjé voor, en iedere kleine zaak berechten zijzelf.

²⁷Hierna zond Mosjé zijn schoonvader weg en die ging naar zijn land.

Mosjé zond zijn schoonvader weg – Jitro wilde niet met het Joodse volk meegaan naar het Land Israël, omdat hij al oud was (*Sforno*).

En die ging naar zijn land – Om de leden van zijn familie te bekeren (*Rasji*).

Waarom was het heengaan van Jitro afhankelijk van Mosjé? Maar er staat dat Mosjé hem weg zond. Dus het moet wel geweest zijn omdat Mosjé hem opdracht gaf zijn familie te bekeren en dit wordt vermeld ter meerdere lof van Mosjé (*Sifteï Chachamim*).

MISJNA VAN DE WEEK

Pea hoofdstuk 2

Misjna 2:5

הַזֹּרֵעַ אֶת שְׂדֵהוּ מִיֵּן אֶחָד, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂהוּ שְׂתֵי גֵרְנוֹת, נוֹתֵן פָּאָה אֶחָת. וְרָעָה שְׂנֵי מִיֵּינִן, אִף עַל פִּי שֶׁשָּׂאֵן גֵּרֵן אֶחָת, נוֹתֵן שְׂתֵי פָאוֹת. הַזֹּרֵעַ אֶת שְׂדֵהוּ שְׁנֵי מִיֵּינֵי חֲטִיִּן, עֲשָׂאֵן גֵּרֵן אֶחָת, נוֹתֵן פָּאָה אֶחָת שְׂתֵי גֵרְנוֹת, נוֹתֵן שְׂתֵי פָאוֹת:

Wie zijn veld met één soort zaad bezaait, geeft één *pea*, ook al verdeelt hij [de oogst] over twee dorsvloeren¹. Wie twee soorten zaait, geeft twee *pea*, ook al brengt hij het op één dorsvloer. Wie zijn veld met twee soorten tarwe bezaait² maar dat naar één dorsvloer brengt, geeft één *pea*. Maar wie het naar twee dorsvloeren brengt, geeft twee *peot*.

Aantekeningen bij Misjna 2:5

1. Op twee verschillende tijdstippen.
2. **Twee soorten tarwe** – Bijvoorbeeld bruine tarwe en witte tarwe (*RAV*).

Talmoed DAF-Notities Nazier 38b

Door Rabbi Mendel Weinbach, decaan Ohr Somayach

Het missende aantal

Een *nazier* moet zich niet alleen onthouden van het drinken van wijn, maar ook van het eten van druiven. Het is daarom mogelijk, zegt de Baraita, dat hij bij wijze van boete verschillende keren gestraft wordt met geseling in slechts één zitting. Wanneer hij een *kezajit* [de hoeveelheid van een olijfgrootte] van verse druiven, rozijnen, druivenschillen en druivenpitten eet, een een *reviïet* vers geperste druivensap dronk, dan zal hij gezeseld worden voor elk van deze overtredingen, die ieder apart in Tora genoemd worden (*Bamidbar* 6:3-4).

Volgens de Geleerde Abbajjé wordt hij gestraft met een zesde serie geseling, wegens overtreding van nog een ander verbod dat in dezelfde verzen genoemd wordt, namelijk om zich te onthouden „van alles wat afkomstig is van de wijnstok.”

De Geleerde Rav is het hier niet mee eens, omdat dit een alles omvattend verbod is, wavoor geen aparte straf geldt.

Rav Pappa heeft zijn twijfels over de vraag of Abbajjé's standpunt gebaseerd was op iets dat hij van zijn leraar geleerd had, of dat dit het product was van zijn eigen logica. Hij besloot om op een ingenieuze wijze de bron vast te stellen. Hij daagde Abbajjé uit op basis van de hiervoor genoemde Baraita, maar hij voegde daar één woord aan toe. Terwijl de Baraita niet expliciet het aantal series geselingen noemt, dat iemand krijgt, die al de bovengenoemde dingen eet en drinkt, voegde Rav Pappa het getal vijf in. Zijn redenering was, dat als Abbajjé zijn standpunt niet gebaseerd had op een traditie, die hij van zijn leraar had doorgekregen, maar op zijn eigen redenering, hij snel op zijn standpunt zou terugkomen, omdat de Baraita dan duidelijk het standpunt van Rava ondersteunt.

Pas toen hij constateerde dat Abbajjé op zijn standpunt bleef staan en wanhopig trachtte dat in overeenstemming te brengen met de taal van de Baraita, begreep Rav Pappa dat Abbajjé's standpunt wel degelijk gebaseerd was op een solide ondergrond van traditie. Hierop verklaarde hij dat er geen noodzaak was om te trachten dat standpunt in overeenstemming te brengen met de Baraita, omdat daar in werkelijkheid geen aantal genoemd wordt en dat het heel goed mogelijk was dat iemand in dat geval inderdaad zes series van geseling krijgt.

Chasidische wijsheid

Het is beter om bij onszelf naar binnen te kijken en te zien wat daar gebeurt, dan naar de Hemel omhoog te kijken, om te zien wat daar gebeurt.

Rabbi Sjalom Sjachne uit Prohobitsch